

ОСТАРБАЙТЕР

ГАЛИНА
ГОРИЦЬКА

Харків
«ФОЛІО»
2021

Ви ніколи не замислювалися, чому ваша матінка, котру ви завжди критикували за це, підтримує вашого батька безсумнівно, ніби останню інстанцію в цьому житті та кількох наступних? Чому сусідка, до котрої залицявся депутат і навіть «фєррарі» їй якось презентував, обрала нічим непримітного тихоню, інженера Толю? Чому ви, так, саме ви, замість того, аби зробити кар'єру дипломатки, про яку ви так мріяли, і навіть з відзнакою закінчили міжнародне відділення, сидите зараз з трьома дітьми й чекаєте коханого вдома, аби нагодувати його духмяним борщем?

Розумію, це те щастя, котре більшості сучасних індивідів невідоме. Бо мілленіалів, і ще когось там із надсучасних і надтехнологічних людей, виховували інакше. Вони як вогню бояться розчинитись в комусь. Всі — махрові індивідуалісти й позитивні егоїсти (назвемо це так). Всі заклопотані розвитком власної особистості, кар'єрним зростанням і своєю замкнутістю, себто створенням броні для самозахисту. Коли ми починаємо стосунки (саме стосунки, це вам, шановні, не кохання налетіло всепереможно), ми плануємо, зважуємо і, в сухому підсумку, заздалегідь відкидаємо тих, котрі чимось негожі. Оберігаємо себе, не йдемо на компроміс. І виходить в результаті (якщо, звісно, взагалі щось виходить) такий собі синтетичний шлюбний союз. Бо ж ми обирали за підходящими параметрами. Убезпечили себе на всіх фронтах. Сходили на кілька побачень із сайту знайомств.

І ми були на тих побаченнях вкрай раціональними. Ми хіба що не принесли на них свої анкети з детальним переліком захоплень, болячок і прагнень-устремлінь. Так, можливо, нас не сильно «вставляє» чоловік, котрий сидить навпроти на «побаченні наосліп», що організувало нам вкрай дороге агентство з підбору відповідних кандидатів. Однак його «беха», знак зодіаку, фертильний вік і квартира в центрі столиці — цілком підхожі. Себто — сповна. Бо «сповна» — це більш відповідний термін для всієї цієї «довбаної» надсучасної ситуації знайомств. І нас вже «не гребе», що нас «не вставляє» (вбачте за тавтологію). Та й «вставляє» нас, вочевидь, вже інше. Те, що до кохання немає ніякого стосунку.

Однак, шановні, ця книжка не про такі союзи. Цей роман про Кохання. Котре здебільшого всупереч. Так, я знаю, таке вже трапляється нечасто. І зовсім воно не гарантує вічного, а подекуди навіть швидкоплинного щастя... Та й титани разом з трансформерами, либонь, всі вимерли. Однак... Може ще хтось впізнає себе?...

За Паганини длиннопалым
Бегут цыганскою гурьбой —
Кто с чохом чех, кто с польским балом,
А кто с венгерской немчурой.

Й. Мандельштам

I

Якщо вдивляться у ліве вікно навпроти, то можна було побачити, як юна особа робить собі педикюр, зручно вмос-тившись на підвіконні. Вона акуратно зрізала нігті, підпи-раючи однією рукою коліно і роблячи іншою короткі «чик-чик» ножицями з круглими пластиковими наконечниками. Він придивився: «Ті наконечники кольору Тіффані¹, чи буз-кового, майже такого, як у Врубеля з Третьяковки, там, на другому поверсі галереї, якщо піти направо²?».

Антін готував млинці, повсякчас матюкаючись, бо за-звичай цим вранішнім ритуалом опікувалась Ліза. Він не-уміло наливав на пательню погано збовтану жижу з яєць, борошна і цукру, яку Ліза вміла перетворювати на тонень-кі прозорі кола його персонального вранішнього щастя. Антін намагався відтворити ті кола, а насправді — те від-чуття задоволеності, яке його переповнювало весняни-ми недільними ранками, коли лізині теплі руки по-мате-ринськи відсовували ковдру і ставили на ліжко біля його

¹ Колір Тіффані (*англ.* Tiffany blue) — особливий відтінок блакитного, наближений до бірюзового. Названий на честь фірми «Тіффані», яка використовувала цей колір як брендовий.

² Йдеться про картину Михайла Врубеля «Бузок».

сонного лица цілу миску отих млинців. Він вдихав їхній аромат. І той запах будив його замість будильника. Між млинцями Ліза зазвичай розміщувала рожеві пласти полуничного конфітюру.

Однак одного разу між пластами персонального щастя Антін знайшов поплямовану масляними колами цидулку з майже такими ж матюками, якими він зараз обдаровував млинцеву жижу, розквацянупо пательні.

То були Лізині матюки. Вона ними просякнула своє послання, адресоване Антіну, ще щедріше, аніж накладала пласт полуничного конфітюру поміж млинців. Ліза виливала свою злість на його неспроможність прийняти рішення. На його небажання ставати дорослим. На його вперте ігнорування того факту, що вона хоче заміж і пора б їм вже мати дітей. Врешті-решт, якщо вже так склалося і вони разом... Чи не разом? Чи просто він її трахає, бо йому так зручно і зручно отримувати порцію теплих «блінов» прямо в ліжку? Чи він, бл*ть, «блінській» бл*ть, ніжно жовтий, трохи пухкий, масляний і здатний в будь-яку секунду перетворитися на холодне, миршаве і неїстівне тісто, оформлене тонким круглим пластом, думає-розмірковує про те, що час спливає?!

Антін, чесно кажучи, і сам не знав відповіді на це питання. Так, йому безперечно подобалась Ліза. Однак, аж не настільки, щоб робити їй пропозицію.

Тож більше вранішніх млинців в його житті не було.

Дівчина у вікні навпроти поворухнулась і, здається, помітила, що за нею спостерігають. Вона підняла голову, відірвавшись від свого зайняття. «То в неї й очі — кольору Тіффані, а не тільки якісь там ножиці», — мимохідь констатував Антін, змагаючись зі своєю катастрофою і все ще не втрачаючи надії, що вона — всього лише млинцева.

День починався.

* * *

Хлопець сів на край кухонного столу і той проскрипів, дисонуючи розміреному диханню його вершника, що зосереджено вдихав і видихав нікотин. Літо палало, немов червоний дикий мак посеред галявини дрімучого карпатського лісу, і Антіну хотілось нічого не робити. Він поглянув ліниво на запилені полиці з книгами, усе російська класика, що видавалась багатотисячними тиражами для всього того різношерстного болота, яке називалось «Советський Союз» і ліниво позіхнув, відводячи враз свій збайдужілий погляд від тих томів-мастодонтів. То лише в дитинстві Антін дуже любив читати.

Він читав «запоєм», ніби маючи якісь сумніви, що це зайняття буде так само йому до снаги й в зрілому віці. У якомусь старому повоєнному американському «муві» він підгледів парубка, що читав так само завзято, як і він, стоячи біля дверей вагону нью-йоркського метро. І тоді Антін став заздрити містянам, що мали таку можливість: читати у вагонах потягів. В його місті підземки не було. Він читав Пушкіна в лісі на галявині, Сквороду полюбляв читати посеред літнього поля, коли наставала пора жнив. «Лоліту», за просто отриману ним, дванадцятирічним хлопцем, в бібліотеці від «зеленої» бібліотекарки з кісками, яка сама Набокова жодного разу не читала і тому виписала хлопцеві ту «порнографію», смакував під криваво-червоні пізні суниці з рожевим від соку цукром, бо йому здавалося, що саме так треба її ласувати. І, звична річ, з кожною сторінкою Гумбертової «Одіссеї» підліткові катанові шорти кольору м'яти все тугіше натягались у нього в паху. Тоді ще десь поруч дзижчала оса, маючи в планах посмакувати не так Антіновою суницею, як його апетитною дитячою литкою. І ще, здається, тоді йшов дрібний дощик, виблискуючи кришталевию краплями на сонці, «сліпий». І потім батько

потягнув його, трохи зніяковілого від збудження, по гриби на інший кінець міста, бо ще цей дощик називався «грибним» і обіцяв безліч смаколиків їхній родині: грибний суп, пиріжки з грибами й хрусткою, ледь підгорілою через збої в старій духовці, скоринкою, і навіть смачну страву з французькою назвою «жульєн», що його втомлена мама, бідкаючись, також запікала з окрайців грибів, що залишились після приготування інших страв, і обов'язково — зі сметаною.

Того ж вечора, після омріяного жульєну, Антін потайки дочитав «Лоліту». А потім настала черга «Одіссеї», «Гамлета» і безлічі інших світів, які він буквально вдихав, насичуючись кожною сторінкою. Антін читав так затято і ковтав таку величезну кількість книг, що іноді вже за місяць забував їхні фабули. Однак він ніколи не забував посмак і емоції від кожної з книжок.

А якось посередині навчального року на уроці української літератури його попросили переказати сюжет «Тіней забутих предків», і він не зміг. Лишень неуміло передавав свої відчуття від прочитаного ще влітку твору.

Здається, він його прочитав ще на початку серпня. І тоді особливо гостро відчував, що треба поспішати й читати ще і ще... Бо потім, коли він виросте, він розхоче, розучиться вдихати зі сторінок інші світи, таємничі стежки чиїхось думок і сутінкові пагорби вражень.

Але сталося дещо інше. Ні... Антін не перестав любити читати, і він зовсім не наситився книжками. Він просто не знаходив час, аби заглибитись, пірнути, вдихнути водою літер, що складаються в слова, чиймось розумом розставлені в речення і цілі розділи. А потім, коли й мав вільну хвилину — вже і не тягнуло до книг. За роботою, за життям, за побутом, що його полонили, кудись відійшов у темряву грибного дитинства той незграбний хлопчисько в окулярах з великими діоптріями, котрий полюбляв читати на галяви-

ні, а разом і той, інший, що читав у вагоні метро з чорно-білого «муві», якому так заздрих Антін.

Той хлопчик був його уособленням, ним ідеальним, яким Антін сам себе бачив і омріявав в дитинстві. Плекав. Образом, до якого прагнув: з дорогим шкіряним портфелем і в смугастій сорочці, що відкриває світи з цупких сторінок, помережаних тонкою ниткою літер. Він не бачив себе видатним інженером, що проектує суецькі і панамські канали¹, які залишаються на планеті монументальними брилами на століття і прославляють свого деміурга. Не бачив себе можливим дизайнером маєтків і садиб. Ні, не бачив... Тому, можливо, йому цього і не судилося. Бо, погодьтеся, якщо вже навчається на інженера, то варто мати хоча б якусь мрію, пов'язану з майбутньою професією. Адже наша свідомість створює умови до реалізації.

* * *

Того ж вечора, коли він вперше побачив дівчину з очима «кольору Тіффані», Антін довго дивився на сусіднє вікно справа, де темний жіночий силует виднівся в глибині кімнати. Хтось сидів згорблений в кріслі чи то на дивані, й підпирав долонями голову. Він гадав: чи то та сама дівчинка, яку він бачив вранці в іншому вікні? Фігура здавалась якоюсь ущербною, неповноцінною. Ніби її силоміць посадили отак на диван і їй зовсім незручно, але змінити позу вона не спроможна.

В руці Антіна колихалось маленьке горнятко з чарівною рідиною, що світилася під світлом торшера, немов наповнене місячним сяйвом. Холодний напій відгонив етиловим спиртом значно більше, ніж мало б хороше мартіні. Однак, воно не було хорошим. Натомість воно було дешевим,

¹ Йдеться про Фердинанда Лесепса, який насправді ніяким інженером не був, однак побудував обидва вищезгадані канали.

купленим в сусідньому гастрономі Мачухи «городов русских». Рідина в горнятку світилась, немов Дінь-Дінь¹ її підсвітила якимись чарами. Антіну захотілось повірити, що його Ліза повернеться. Що насправді за вікном не Щолківська², а його рідний Івано-Франківськ. Що весна надворі просякнута дитячим сміхом і солодким очікуванням Великодня й тепла. Що вже завтра, так, знічев'я..., він, малий, поїде на велосипеді до вод холодної Бистриці й відкриє купальний сезон під рожевий пелюсткопад. Дарма, що зарано...

Того вечора він зробив ще безліч ковтків тієї рідини й кілька разів наповнював горнятко місячно-бензиновим сяйвом, аби раптом усвідомити, що хоче, аби Лізи взагалі ніколи не траплялось в його житті!.. Бо вона несправжня і він її не кохає. Хіба що її вранішні млинці. Однак ніколи не буде здатен заради неї на вчинок. Ані тоді, ані тепер.

Так само він хоче, щоб цього міста, що оточувало його стіною свого ества і душило своїми табу, тисячолітньою історією распутінської нечисті та інкасаторського очікування, сибірськими таборами, сніжними глухими селами без електрики, що гордо називались селищами міського типу.... душило своїм відчуттям кращості, зверхності, очікуваності величі й трупним закростенінням, також не існувало. Щоб його просто ніколи не було на світі.

Антіну раптом закортіло парного молока. Але в його орендованій квартирі нічого не було, крім мартіні та смердючої води з-під крана. Він збирався хоча б підвестися з крісла, аби краще роздивитись загадкову фігуру дівчини з очима «кольору Тіффані», що майоріла в сусідньому вікні. Однак цей порив кудись зник, розвіяний Дінь-Дінь з горнятка. Сил підвестися з крісла у нього не вистачало.

¹ Дінь-дінь — казкова фея.

² Кінцева станція Арбатсько-Покровської лінії Московського метрополітену, з якої численні маршрутки курсують в Підмосков'ї. Край Москви.

ЗМІСТ

I	5
II	16
III	26
IV	36
V	48
VI	58
VII	71
VIII	82
IX	92
X	107
XI	120
XII	133
XIII	144
XIV	158
XV	169
XVI	186
XVII	202
XVIII	218
XIX	235